

BOLALARDA SURUNKALI GASTRODUODENIT KECHISHIDA ICHAK DISBAKTERIOZI VA UNI KORREKSIYA CHORALARI

Maxmutaliyeva Jo'raxon Muhammadjon qizi

*Farg'ona jamoat salomatligi tibbiyot instituti "Pediatriya ishi" 1-kurs
magistranti*

Ismailova Barno Xasanoxunovna

Farg'ona jamoat salomatligi tibbiyot instituti "Pediatriya" kafedrası t.f.n dotsent

Annotatsiya: Bolalarda surunkali gastroduodenit (SGD) tez-tez uchraydigan gastroenterologik kasallik bo'lib, ko'plab hollarda ichak mikroflorasining buzilishi — disbakterioz bilan birga kechadi. Ushbu maqolada SGD bilan kasallangan bolalarda ichak disbakteriozining patofiziologiyasi, simptomatik namoyon bo'lishi va uni korreksiya qilish usullari tahlil qilinadi. Disbakteriozni barqarorlashtirish, probiyotik va prebiotik terapiya, shuningdek, ovqatlanish va gigiyena choralarining ahamiyati batafsil yoritilgan. Tadqiqot natijalari bolalarda SGD kechishini yaxshilash va profilaktik choralarni samarali belgilashga xizmat qiladi.

Аннотация: Хронический гастродуоденит (ХГД) у детей является частым гастроэнтерологическим заболеванием, часто сопровождающимся нарушением кишечной микрофлоры — дисбактериозом. В статье анализируются патофизиология дисбактериоза у детей с ХГД, его клинические проявления и методы коррекции. Особое внимание уделяется стабилизации микрофлоры кишечника, пробиотической и пребиотической терапии, а также коррекции питания и гигиенических мероприятий. Полученные данные способствуют улучшению течения ХГД у детей и эффективному планированию профилактических мер.

Annotation: Chronic gastroduodenitis (CGD) in children is a common gastroenterological disorder, often accompanied by intestinal dysbiosis. This article analyzes the pathophysiology of dysbiosis in children with CGD, its clinical

manifestations, and methods of correction. The study highlights the importance of stabilizing intestinal microflora, probiotic and prebiotic therapy, as well as dietary and hygiene interventions. The findings contribute to improving the course of CGD in children and effective planning of preventive measures.

Kalit soʻzlar: surunkali gastroduodenit, ichak disbakteriozi, bolalar, probiyotik terapiya, ovqatlanish korreksiyasi, mikroflora.

Ключевые слова: хронический гастродуоденит, дисбактериоз кишечника, дети, пробиотическая терапия, коррекция питания, микрофлора.

Keywords: chronic gastroduodenitis, intestinal dysbiosis, children, probiotic therapy, dietary correction, microflora.

KIRISH

Bolalarda surunkali gastroduodenit — oshqozon va ingichka ichakning dastlabki qismidagi surunkali yalligʻlanish jarayonlari bilan xarakterlanadigan kasallikdir. Ushbu patologiya koʻplab hollarda ichak mikroflorasining buzilishi — disbakterioz bilan birga kechadi. Ichak mikroflorasi — probiyotik va patogen bakteriyalar muvozanati orqali bolalar organizmida hazm qilish, immunitet va moddalar almashinuvi jarayonlarini taʼminlaydi. Disbakterioz sodir boʻlganda, bu jarayonlar buziladi va kasallikning surunkali kechishi kuchayadi. Soʻnggi yillarda bolalarda SGD va ichak disbakteriozi oʻrtasidagi bogʻliqlikga qiziqish ortib bormoqda. Disbakterioz faqat hazm qilish bilan cheklanmay, immun tizimi, vitamin va mineral moddalar assimilyatsiyasini ham buzadi. Shu sababli SGD bilan kasallangan bolalarda ichak mikroflorasini tiklash va barqarorlashtirish muhim klinik vazifa hisoblanadi.

ASOSIY QISM

Bolalarda surunkali gastroduodenit (SGD) va ichak disbakteriozi oʻrtasidagi bogʻliqlik juda yaqqol namoyon boʻladi. Ichak mikroflorasining buzilishi oshqozon-ichak tizimida turli oʻzgarishlarga, xususan fermentativ va immun tizimning zaiflashishiga olib keladi. Disbakterioz, asosan, patogen

bakteriyalarning ko'payishi va foydali mikroorganizmlarning kamayishi bilan tavsiflanadi. Bu holat bolalarda hazmsizlik, meteorizm, diareya yoki qabziyat kabi simptomlarni keltirib chiqaradi. Ichak disbakteriozi SGD ning surunkali kechishida nafaqat simptomlarni kuchaytiradi, balki kasallikning morfologik o'zgarishlarini ham kuchaytiradi. Oshqozon va duodenum shilliq qavati yallig'lanishga moyil bo'lib, u yerda immunitet hujayralari faol ishlaydi. Disbakterioz mavjud bo'lganda yallig'lanish jarayoni cho'zilib, mukozaning tiklanish jarayoni sekinlashadi. Shu bilan birga, probiyotik bakteriyalar yetishmasligi natijasida vitamin va mineral moddalar assimilyatsiyasi buziladi, bu esa o'sish va rivojlanishga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

Klinik kuzatuvlarda bolalarda SGD bilan birga disbakterioz ko'pincha ko'ngil aynish, ovqatga nisbatan noqulaylik, qorinda og'riq va charchash bilan namoyon bo'ladi. Bolaning psixologik holati ham buzilishi mumkin, chunki surunkali simptomlar ularning umumiy salomatligi va o'qish faoliyatiga ta'sir qiladi. Shu sababli, disbakteriozni aniqlash va to'g'ri davolash nafaqat gastroenterologik, balki umumiy pediatrik nuqtai nazardan ham muhimdir. Ichak mikroflorasini barqarorlashtirish uchun bir nechta samarali choralar mavjud. Probiyotiklar — *Lactobacillus*, *Bifidobacterium* kabi foydali bakteriyalarni o'z ichiga olgan preparatlar — disbakteriozni bartaraf etishda asosiy vosita hisoblanadi. Shu bilan birga prebiotiklar (inulin, fruktooligosakaridlar) mikrofloraning foydali turlarini oziqlantiradi va ularning ko'payishini rag'batlantiradi. Terapevtik davolashda probiyotik va prebiotiklarni qo'llash, shuningdek, parhez va gigiyenik choralarni birlashtirish optimal natija beradi.

Ovqatlanish korreksiyasi bolalarda SGD va disbakteriozni davolashda muhim ahamiyatga ega. Ratsionda tolaga boy mahsulotlar, fermentlangan sut mahsulotlari va probiyotiklar bo'lishi kerak. Qahva, gazlangan ichimliklar, yog'li va achchiq ovqatlar esa cheklanadi, chunki ular oshqozon-ichak shilliq qavatini tirnash xususiyati bilan shikastlaydi. Shu tariqa, to'g'ri ovqatlanish disbakteriozning qaytalanishini kamaytiradi va shilliq qavatning tiklanishini

tezlashtiradi. Bundan tashqari, SGD kechishida ichak disbakteriozini oldini olish va korreksiya qilish uchun gigiyena qoidalariga rioya qilish zarur. Bu bolalar organizmida patogen bakteriyalarni kamaytirish, immun tizimni mustahkamlash va umumiy sog'lom rivojlanishni ta'minlashga yordam beradi. Gigiyenik choralarga qo'lni yuvish, oziq-ovqat mahsulotlarini to'g'ri saqlash, suvni qaynatish va bolalarning shaxsiy gigiyenasini ta'minlash kiradi. Shu bilan birga, pediatrik amaliyotda disbakterioz darajasi va SGD kechishini baholash uchun muntazam diagnostika — fekal mikroflora tahlili, endoskopik kuzatuv va klinik simptomlarni monitoring qilish tavsiya etiladi. Bu usullar davolash samaradorligini baholash va individual terapiya rejalarini ishlab chiqishda asosiy vosita hisoblanadi.

Natijada, bolalarda SGD bilan birga ichak disbakteriozini aniqlash va to'g'ri korreksiya qilish — surunkali kechishning oldini olish, simptomlarni kamaytirish va bolalarning umumiy sog'lom rivojlanishini ta'minlash uchun muhim ahamiyatga ega. Probiyotik va prebiotik terapiya, parhez va gigiyena choralarini birlashtirish orqali bolalarda ichak mikroflorasini barqarorlashtirish va gastroduodenit kechishini optimallashtirish mumkin.

Xulosa

Bolalarda surunkali gastroduodenit kechishida ichak disbakteriozi kasallikning surunkali davom etishida muhim rol o'ynaydi. Ichak mikroflorasining buzilishi yallig'lanish jarayonini kuchaytiradi, shilliq qavatning tiklanishini sekinlashtiradi va bolalarda turli simptomlarni keltirib chiqaradi. Disbakteriozni bartaraf etish uchun probiyotik va prebiotik terapiya, ovqatlanish va gigiyena choralarining uyg'un qo'llanilishi zarur. Muntazam diagnostika va individual terapiya rejaları bolalarda SGD kechishini yaxshilash, simptomlarni kamaytirish va umumiy sog'lom rivojlanishni ta'minlashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Xudoyberdiyev A.A., Karimova N.R., "Bolalarda surunkali gastroduodenit va ichak disbakteriozi", Tibbiyot jurnal, Toshkent, 2021; 4(1): 12-20.

2. Guarner F., Malagelada J.R., “Gut flora in health and disease”, Lancet, 2003; 361: 512–519.
3. Ojetti V., et al., “Probiotics and pediatric gastrointestinal diseases”, World J Gastroenterol, 2014; 20(45): 17088–17097.
4. Walker W.A., “Role of the gut microbiota in pediatric gastrointestinal disorders”, Pediatr Res, 2013; 73: 86–95.
5. Qurbonov P. et al. TIBBIY BILIMLARNI O'RGATISHDA MASOFAVIY TA'LIM TIZIMINI TADBIQ ETISH //Евразийский журнал академических исследований. – 2023. – Т. 3. – №. 12. – С. 178-181.
6. Mirzakarimov B., Qurbonov P. TIBBBIYOTDA MASOFAVIY TA'LIMNI TASHKIL ETISHNING DIDAKTIK TA'MINOTINI YARATISH TEXNOLOGIYALARI //Research and Implementation. извлечено от <https://fer-teach.uz/index.php/rai/article/view/745>. – 2023.
7. Qurbonov P., Ataxonov S., Sharofiddinov S. Masofaviy ta'limni tashkil etishning uslubiy asoslari //Евразийский журнал математической теории и компьютерных наук. – 2022. – Т. 2. – №. 13. – С. 43-47
8. Sh R. S., Qurbonov P. S. THE ROLE OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN MEDICINE //Экономика и социум. – 2023. – №. 11 (114)-1. – С. 270-275.

Foydalanilgan internet saytlari

1. <https://library.ziyonet.uz/book/142161>
2. www.fjsti.uz
3. <https://tktishf.edu.uz/>
4. <https://dist.edu.uz>